

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรจากการดำเนินงานของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมแนวคิดและทฤษฎี เนื้อหาจากตำรา เอกสาร วารสาร อินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากที่สุด ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ลักษณะและสภาพทั่วไปของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
2. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) : วิสัยทัศน์ พันธกิจ และภารกิจหลัก
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ลักษณะและสภาพทั่วไปของโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า

1.1 สภาพโดยทั่วไป

1.1.1 ที่ตั้งและขนาด

พื้นที่หมู่บ้านห้วยเป้า ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	มีเขตติดต่อกับบ้านห้วยไส้ หมู่ที่ 7 ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว
ทิศใต้	มีเขตติดต่อกับบ้านทุ่งข้าวพวง หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว
ทิศตะวันออก	มีเขตติดต่อกับพื้นที่ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว
ทิศตะวันตก	มีเขตติดต่อกับบ้านแม่กอน ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว

หมู่บ้านห้วยเป้ามีพื้นที่ทั้งสิ้น 21.12 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 13,201.09 ไร่

1.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนและที่สูง สำหรับบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านเป็นที่ราบเชิงเขา มีทุ่งนา และพื้นที่ปลูกผลไม้และพืชไร่ล้อมรอบ โดยมีระดับความสูงจากน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 460 – 980 เมตร โดยส่วนที่มีระดับสูงที่สุดอยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่และลาดลงไปยังทิศตะวันตก ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มลำนํ้าปิง ห้วยซุ่ม ห้วยเป้า และห้วยน้ำขุ่น พื้นที่ส่วนใหญ่มีระดับความสูงที่ 500 – 600 เมตร คิดเป็นร้อยละ 49.75 ระดับความสูงที่ 600 – 700 คิดเป็นร้อยละ 23.94 และที่ระดับ 700 – 980 เมตร คิดเป็นร้อยละ 26.31

1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ในพื้นที่มีอุณหภูมิเฉลี่ย 26.2 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยสูงสุด 33.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด 19.3 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 89.7 ปริมาณน้ำฝนอยู่ในระดับปานกลางคือ 1,082.1 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตกอยู่ในระดับปานกลางคือ 109 วัน (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2552)

1.1.4 ลักษณะดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.1.4.1 ดิน

จากข้อมูลแผนที่ดินของภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่ามีกลุ่มดิน 5 กลุ่มได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 5, 29, 48, 59 และ 62 ซึ่งเป็นดินเหนียว ดินร่วนปนทราย ดินผสม และดินบริเวณพื้นที่สูง (Slop complex) กระจายอยู่ตามระดับความสูงของพื้นที่ (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2552)

1.1.4.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการสำรวจภาคสนามของศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2552) สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังนี้

ที่อยู่อาศัย ร้อยละ 1.27	จำนวน 167.32 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 1.27
พื้นที่เกษตรร้อยละ 22.10	จำนวน 2,917.21 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 22.10
พื้นที่สาธารณะร้อยละ 0.37	จำนวน 49.42 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 0.37
พื้นที่ป่าชุมชนร้อยละ 0.73	จำนวน 96.37 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 0.73
พื้นที่ป่าไม้และภูเขาร้อยละ 73.68	จำนวน 9,727.03 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 73.68
และอื่น ๆ ร้อยละ 2.22	จำนวน 242.74 ไร่	คิดเป็นร้อยละ 2.22
	รวม 13,201.09 ไร่	

1.1.4.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร

จากการสำรวจภาคสนามของศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง พบว่า เป็นพื้นที่เกษตรรวม 2,917.21 ไร่ จำแนกเป็น พื้นที่นา 586.22 ไร่ พื้นที่ปลูกผัก 43.91 ไร่ พืช ไร่ 700.40 ไร่ ไม้ผล 1,137.69 ไร่ และ ไม้ยืนต้น 448.98 ไร่

1.1.5 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติมี 4 ลำน้ำ ประกอบด้วย ห้วยเป่า ห้วยตะเคียน ห้วยน้ำซุ่ม และไหลลงสู่ ลำน้ำปิง บริเวณทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ห้วยน้ำซุ่มเป็นห้วยที่มีปริมาณน้ำอุดมสมบูรณ์ไหลตลอด ทั้งปี และลดจำนวนลงในฤดูแล้งบ้าง มีการนำน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในระบบ ประปา แต่มีปัญหาความเป็นค้างของน้ำมีการตกตะกอนของหินปูนค่อนข้างสูง

1.1.6 ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในเขตบ้านห้วยเป่า มีจำนวน 9,723.03 ไร่ เดิมอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเชียงดาว ต่อมามีการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเชียงดาว (ผาแดง) ทับซ้อนเมื่อปี พ.ศ. 2543

1.1.7 การคมนาคม

การคมนาคมสะดวก ปัจจุบันมีถนนลาดยางถึงหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 107 (ถนนเชียงใหม่-ฝาง) ถึงกิโลเมตรที่ 80 จึงแยกซ้ายเข้าเส้นทางหลวงหมายเลข 1178 (เมืองงาย-เวียงแหง) และหมู่บ้านตั้งอยู่บริเวณกิโลเมตรที่ 20 – 22 รวมระยะจากตัวเมืองเชียงใหม่ 100 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง

1.1.8 โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับดี คือ น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีโทรศัพท์ใช้

1.1.8.1 ถนน เป็นถนนลาดยางเข้าถึงหมู่บ้าน ยกเว้น เส้นทางลำเลียงผลผลิตจากไร่ นาเป็นทางล้าลอง

1.1.8.2 ไฟฟ้า มีใช้ทุกครัวเรือน

1.1.8.3 น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ตลอดปี ยกเว้นฤดูแล้งน้ำมักท่วมพื้นที่นา และใน ฤดูแล้งน้ำจะลดปริมาณลงบ้าง คุณภาพน้ำอุปโภคบริโภค น้ำผิวดินมีหินปูนสูงมาก แต่ พบว่าน้ำบาดาลมีสนิมเหล็กมาก

1.1.8.4 โทรศัพท์ มีโทรศัพท์สาธารณะ 2 เครื่อง และมีมือถือ 300 เครื่อง

1.2 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

1.2.1 ประชากร

ประชากรเป็นคนเมืองและไทยใหญ่ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,450 คน เป็นชาย 780 คน หญิง 670 คน เฉลี่ยครัวเรือนละ 4.11 คน มีครัวเรือนทั้งหมด 243 ครัวเรือน จำแนกเป็นคนเมือง 178 ครัวเรือน ไทยใหญ่ 102 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอเชียงดาว, 2550) โครงสร้างอายุประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน (26 – 60 ปี) ร้อยละ 60.5 เด็ก (1 – 15 ปี) ร้อยละ 19.5 (เด็กโรงเรียนบ้านห้วยเป้า) วัยรุ่น (16 – 25 ปี) ร้อยละ 12.7 และคนชรา (อายุมากกว่า 60 ปี) ร้อยละ 6.3 (ข้อมูลจาก จปฐ ปี 2550)

1.2.2 ผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชุมชน

นายวรศักดิ์ อนันต์ตะ	ผู้ใหญ่บ้าน
นายโสภณ ท้าวแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยเป้า
นายปรัง อัครราช	อดีตผู้ใหญ่บ้าน
นายสุทัศน์ เจริญธรรม	มัคทายก

1.2.3 การศึกษา

ประชากรมีการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำสุดคือ ไม่รู้หนังสือ

1.2.4 การสาธารณสุข

ใช้บริการสถานีอนามัยตำบลทุ่งข้าวพวง ซึ่งห่างจากหมู่บ้านไม่เกิน 1 กิโลเมตร และโรงพยาบาลเชียงดาวห่างจากหมู่บ้าน 17 กิโลเมตร

1.2.5 การประกอบอาชีพ

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร รับจ้าง และค้าขาย

1.2.6 รายได้

ประชาชนมีรายได้เฉลี่ย 20,923.23 บาทต่อปีต่อคน (อำเภอเชียงดาว, 2550)

1.2.7 เอกสารสิทธิ์

ที่อยู่อาศัยและที่ดินมีโฉนด ส่วนที่เป็นสวนไร่เป็น สค.1 และไม่มีเอกสารสิทธิ์

1.2.8 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนของประชาชนเพื่อการเกษตรได้มาจาก ธ.ก.ส. จำนวน 84 ครัวเรือน สหกรณ์ 30 ครัวเรือน เอกชน 50 ครัวเรือน และที่เหลือใช้เงินทุนของตนเอง

1.2.9 การรวมกลุ่มของเกษตรกร

การรวมกลุ่มของเกษตรกรมีเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อสวัสดิการในหมู่บ้าน ได้แก่

- กลุ่มแม่บ้าน
- กลุ่มผู้สูงอายุ
- กลุ่มฌาปนกิจ

1.2.10 ผลผลิตทางการเกษตร

ข้าว กระเทียม พักกาดขาวปลี ถั่วแขก แตงกวาเก็บเมล็ดพันธุ์ ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝรั่ง เสาวรสหวาน มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง มะม่วงแก้ว ถั่วลิสง ถั่ว และยางพารา

1.2.11 แหล่งท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวชมธรรมชาติบริเวณสองฝั่งลำน้ำซุ่มและลำน้ำแม่ปิง

1.3 การดำเนินงานโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้า

สืบเนื่องจากมูลนิธิโครงการหลวงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ดำเนินงานพัฒนาการเกษตรควบคู่ไปกับการปลูกหญ้าแฝกภายใต้โครงการปลูกหญ้าแฝกเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาส ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี โดยมีพื้นที่ดำเนินการจำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดน่าน และจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่เป้าหมายอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบนครอบคลุมหมู่บ้านในอำเภอเชียงดาว จำนวน 60 หมู่บ้าน 6 ตำบล สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงจึงได้เข้าร่วมหารือกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อคัดเลือกหมู่บ้านนำร่องสำหรับเป็นแบบจำลองในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านและชุมชนบนพื้นที่สูง จำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ หมู่บ้านในเขตป่าต้นน้ำ หมู่บ้านในเขตที่ดอนอาศัยน้ำฝน และหมู่บ้านในเขตรับน้ำเหมืองฝาย ซึ่งประกอบด้วย หมู่บ้านปางมะโอ หมู่ 9 ตำบลแม่นะ (พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1,2) หมู่บ้านปางแดงใน หมู่ 9 ตำบลเชียงดาว (พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3, 4) และหมู่บ้านห้วยเป้า หมู่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง (พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3,4, 5) อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาได้ประชุมหารือเพื่อวางแนวทางการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนในท้องถิ่น เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2550 โดยเห็นว่าควรการประชุมความร่วมมือเพื่อให้เป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำองค์ความรู้จากมูลนิธิโครงการหลวง มาประยุกต์ใช้ภายใต้ชื่อโครงการขยายผลโครงการหลวงบ้านห้วยเป้า ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินงาน

โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป่าดำเนินงานในพื้นที่ในเขตบ้านห้วยเป่า หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งข้าวพวง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป้าหมายมุ่งที่ผู้รับการถ่ายทอด คือ เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

การพัฒนาด้านอาชีพ

เน้นการประกอบอาชีพการเกษตร โดยอาศัยฐานความรู้จากโครงการหลวงและต่อ ยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รมรณรงค์ลดการใช้สารเคมี โดยการปลูกพืชผัก ไม้ผล ภายใต้ระบบ IPM GAP อินทรีย์ และเลี้ยงสัตว์ ครอบคลุมเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนงานฟื้นฟูแหล่งอาหารชุมชน

ภาพที่ 2 แสดงการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชผักและไม้ผล

ภาพที่ 3 แสดงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร

การพัฒนาด้านสังคม และการตลาด

เน้นการสนับสนุนองค์กรพึ่งตนเองในระดับชุมชน เช่นกลุ่มพืชผัก กลุ่มไม้ผล กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเยาวชน กลุ่มออมทรัพย์ วิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นองค์กรที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในอนาคต รวมถึงพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรแบบมีข้อตกลงให้เกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อให้มีการกระจายน้ำได้อย่างทั่วถึง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาระบบเหมืองฝายต่างๆ รวมถึงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคเพิ่มเติม

การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เน้นการสำรวจและการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน การสร้างแนวกันเขตพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกิน โดยจัดทำข้อตกลงร่วมกับท้องถิ่น และมีมาตรการหยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่าเพิ่มเติม

2. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน)

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนงานโครงการหลวงและขยายผลงานโครงการหลวงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมบนที่สูงของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน โดยมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2548 เพื่อเป็นกระบวนการและกลไกในเสริมสร้างงานวิจัยและพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งนวัตกรรมใหม่ การเสริมสร้างและการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การเก็บรักษาคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ การถ่ายทอดองค์ความรู้จากโครงการหลวงและการผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบนพื้นที่สูง ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร รวมทั้งการแลกเปลี่ยนทางวิชาการในระดับนานาชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) (ฉบับที่ 2) เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2552 ขยายวัตถุประสงค์ให้สามารถบริหารจัดการสวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2549 ซึ่งเป็นพื้นที่จัดงานมหกรรมพืชสวนโลก เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองครองราชย์ 60 ปี และเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ต่อมาเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2553 พระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสวนแห่งนี้ว่า “อุทยานหลวงราชพฤกษ์” (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน), 2553)

วิสัยทัศน์

มุ่งวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนงาน โครงการหลวงและขยายผล โครงการหลวงเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นแหล่งความรู้พืชสวน ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพระดับนานาชาติ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางาน โครงการหลวง
2. สนับสนุนการวิจัยรวบรวมรักษาและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งรักษาคุณค่าและสร้างประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง
3. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือกับมูลนิธิ โครงการหลวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสอดคล้องกับแนวทางของ โครงการหลวง รวมทั้งการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและรักษาสิ่งแวดล้อม
4. จัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างครบวงจร ตลอดจนเป็นศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการดำเนินการดังกล่าว
5. เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงทั้งภายในและต่างประเทศ
6. พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พืชสวน ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรและวัฒนธรรม

7. ภารกิจสำคัญ

7.1 ภารกิจด้านการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

7.1.1 งานวิจัยและพัฒนาสนับสนุนงาน โครงการหลวง

เน้นการสนับสนุนงานวิจัยเชิงบูรณาการ การวิจัยต่อยอดองค์ความรู้จากโครงการหลวง การวิจัยเชิงสังคม การวิจัยด้านการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการวิจัยทางการตลาด ตลอดจนการศึกษาวิจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้งานของโครงการหลวงเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7.1.2 งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงและพื้นที่สูงทั่วไป

เน้นการทดสอบองค์ความรู้โครงการหลวงในท้องถิ่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งอาหารใน ชุมชน การวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิ

ปัญหาท้องถิ่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบตลาดชุมชนบนพื้นที่สูง

7.1.3 งานส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ

เน้นการเผยแพร่พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับโครงการหลวงซึ่งประสบความสำเร็จในการปลูกพืชทดแทนฝิ่น การร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการ และการให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาพื้นที่สูงกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ

7.2 การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

7.2.1 งานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่โครงการหลวง

เน้นการสนับสนุนงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบูรณาการงานโครงการหลวงกับหน่วยงานของรัฐและองค์กร ท้องถิ่น การสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ และการสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงให้เป็นศูนย์เรียนรู้ของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนพื้นที่ดำเนินงานประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 38 แห่ง ใน 5 ภูมิภาคเหนือ ประชากรเป้าหมาย 31,514 ครัวเรือน 154,002 คน

7.2.2 งานการขยายผลโครงการหลวงสู่ชุมชนบนพื้นที่สูง

การขยายผลการดำเนินงานของโครงการหลวงไปสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ของประเทศ เน้นพัฒนาเชิงบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางของโครงการหลวง โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม รวมถึงการขยายผลการดำเนินงานของโครงการหลวงไปสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงเพื่อแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นซ้ำซาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พื้นที่ดำเนินงานประกอบด้วย

(1) โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ปัจจุบันดำเนินการในพื้นที่สูง 27 แห่ง ในพื้นที่ หมู่บ้าน 22 อำเภอ 8 จังหวัด มีประชากรเป้าหมาย 12,300 ครัวเรือน 44,710 คน

(2) โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาคาการปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่สูง ในพื้นที่ 115 หมู่บ้าน 7 อำเภอ 3 จังหวัด ประชากรจำนวน 4,425 ครัวเรือน 23,585 คน

(3) ทำหน้าเป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและปฏิบัติงานสนับสนุนงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ในพื้นที่ 10 แห่ง 109 หมู่บ้าน 9 อำเภอ 6 จังหวัด ประชากร 9 คนเผ่า 7,993 ครัวเรือน

7.2.3 งานการจัดการองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูง

เป็นการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวงผ่านกระบวนการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง และการบูรณาการการพัฒนากับหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการนำองค์ความรู้โครงการหลวงไปปรับใช้ได้เหมาะสม เกิดการพึ่งพาตนเอง และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม พื้นที่ดำเนินงาน ดำเนินงานร่วมกับศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง(ศศช) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในพื้นที่ ศศช รวม180 แห่ง ใน 23 อำเภอ ของ 8 จังหวัด ประชากร 8,811 ครัวเรือน 46,776 คน

7.3 การพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ ประกอบด้วย

7.3.1 งานด้านวิชาการและเรียนรู้

เน้นการศึกษา รวบรวมพืชพรรณต่างๆ เพื่อพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้เป็นศูนย์ความรู้พืชสวนโลก (Knowledge Center) โดยมีการเรียนรู้ ได้แก่ การเรียนรู้พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การเรียนรู้ทางพืชสวน ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดและตกแต่งภูมิทัศน์ พืชสมุนไพรและการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน รวมทั้งการเผยแพร่แนวคิดการสร้างโลกสีเขียวด้วยธรรมชาติ เพื่อสร้างความสุขและคุณค่าแห่งชีวิตแก่ผู้มาเยือน

7.3.2 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมและนิทรรศการ

ส่งเสริมการจัดการประชุม สัมมนา การจัดกิจกรรมและนิทรรศการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนด้านการเกษตรความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7.3.3 การด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด

เน้นนโยบายตลาดเชิงรุก เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ความรู้และการหารายได้เพื่อการพึ่งตนเอง ด้วยการวิเคราะห์และร่วมมือกับกลุ่มลูกค้าที่สำคัญในลักษณะของหุ้นส่วนที่ดี มีการบริการที่ดีมีคุณภาพ ตลอดจนการร่วมมือกับท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

7.3.4 การปรับปรุงและพัฒนาสวน

เน้นการรวบรวมพรรณไม้นานาชนิด การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม การตกแต่งและปรับเปลี่ยนสวนให้มีความสวยงามตามฤดูกาล รวมทั้งการพัฒนาสวนเฉพาะด้านให้มีความโดดเด่น

และเกิดการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เช่น โคมไม้เขตร้อน สวนสมุนไพร และสวนกล้วยไม้ เป็นต้น

7.4 การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

เน้นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแผนงานประกอบด้วย แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ แผนงานการพัฒนากระบวนการบริหารงาน แผนงานพัฒนาบุคลากร

3. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

3.1 แนวคิดความพึงพอใจ

นักวิชาการให้ความหมายของการยอมรับไว้ ดังนี้

พิทักษ์ (2538) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกี่ยวข้องกับทัศนคติอย่างแยกกันไม่ออก

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540: 17) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น

กรองแก้ว (2542: 33) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่า หมายถึงทัศนคติโดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร เช่น สภาพการทำงานที่มั่นคงปลอดภัย ได้เงินเดือนค่าจ้างตอบแทนเพียงพอแก่การยังชีพ ฯลฯ จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึก (ทัศนคติ) ที่ดีต่อองค์การ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) กล่าวว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ

2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ

3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่หวังไว้

ขวัญหทัย (2544) กล่าวว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึกหรือการให้ความรู้สึกในทางบวกและในทางลบของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทัศนคติ และเป็นความสอดคล้องกันระหว่างความคาดหวังของบุคคลต่อสิ่งที่เข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งจากสิ่งเร้า สิ่งจูงใจ หรือสิ่งตอบแทน ที่บุคคลนั้นได้รับการ

ตอบสนองความต้องการจริง ทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึก ทักษะคติทางบวกมากกว่าทางลบ หรือกล่าวได้ว่าทัศนคติบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น ทัศนคติลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจในสิ่งนั้น อุตัยพรรณ สูดใจ (2544:7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่า ว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

อรรถพร (2546: 29) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

บุญฤทธิ์ (2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความคาดหวังในสิ่งที่คุณคนนั้นต้องการ และจะแสดงความรู้สึกต่างๆ ในทางบวกมากกว่าในทางลบ เมื่อบุคคลนั้นได้สิ่งตอบแทนที่ต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหวังไว้ หากความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้มาเป็นทางบวก ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ และความรู้สึกในทางบวกนั้นยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้อีก

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการ ได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่นๆ ไว้หลายทฤษฎี โคร์แมน (Korman, A.K., 1977 อ้างอิงใน สมศักดิ์ คงเที่ยง 2542: 161-162) ได้จำแนกทฤษฎีความพึงพอใจในงานออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ทฤษฎีการสนองความต้องการ กลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจ ในงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงาน กับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคล

2. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนา ของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกให้กลุ่มเป็นแนวทางในการประเมินผลการทำงาน

มัมฟอร์ด (Manford, E., 1972 อ้างอิงใน สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2542:162) ได้จำแนกความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจงานจากผลการวิจัยออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา กลุ่มนี้ได้แก่ Maslow, A.H. , Herzberg. F และ Likert R. โดยมองความพึงพอใจงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

2. กลุ่มภาวะผู้นำมองความพึงพอใจงานจากรูปแบบและการปฏิบัติของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มนี้ได้แก่ Blake R.R., Mouton J.S. และ Fiedler R.R.

3. กลุ่มความพยายามต่อรองรางวัล เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจจากรายได้ เงินเดือน และผลตอบแทนอื่น ๆ กลุ่มนี้ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (Manchester Business School)

4. กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการมองความพึงพอใจจากพฤติกรรมการบริหารงานขององค์กร ได้แก่ Crozier M. และ Coulder G.M.

5. กลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน ความพึงพอใจงานเกิดจากเนื้อหาของตัวงาน กลุ่มแนวคิดนี้มาจากสถาบันทาวิสตอค (Tavistock Institute) มหาวิทยาลัยลอนดอน ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของอับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นผู้วางรากฐานจิตวิทยาของมนุษย์นิยม เขาได้พัฒนาทฤษฎีแรงจูงใจ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการศึกษาของอเมริกันเป็นอันมาก ทฤษฎีของเขามีพื้นฐานอยู่บนความคิดที่ว่า การตอบสนองแรงจูงใจเป็นหลักการเพียงอันเดียวที่มีความสำคัญที่สุดซึ่งอยู่เบื้องหลังพฤติกรรมของมนุษย์ มาสโลว์มีหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยเน้นในเรื่องลำดับขั้นความต้องการเขามีความเชื่อว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะมีความต้องการอันใหม่ที่สูงขึ้นแรงจูงใจของคนเรามาจาก ความต้องการพฤติกรรมของคนเรามุ่งไปสู่การตอบสนอง ความพอใจ มาสโลว์ แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับด้วยกันได้แก่

1. มนุษย์มีความต้องการ และความต้องการมีอยู่เสมอ ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของคนซ้ำซ้อนกัน บางทีความต้องการหนึ่ง ได้รับการตอบสนองแล้วยังไม่สิ้นสุดก็เกิดความต้องการด้านอื่นขึ้นอีก
4. ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น ความสำคัญกล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง
5. ความต้องการเป็นตัวตนที่แท้จริงของตนเอง

ลำดับความต้องการพื้นฐานของ Maslow เรียกว่า Hierarchy of Needs มี 5 ลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการปัจจัย 4 เช่น ต้องการอาหารให้อิ่มท้อง เครื่องนุ่งห่มเพื่อป้องกันความร้อน หนาวและอุจาดตา ยารักษาโรคร้ายไข้เจ็บ รวมทั้งที่อยู่อาศัยเพื่อป้องกันแดด ฝน ลม อากาศร้อน หนาว และสัตว์ร้าย ความต้องการเหล่านี้

มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน จึงมีความต้องการพื้นฐานขั้นแรกที่มนุษย์ทุกคน ต้องการบรรลุให้ได้ก่อน

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) หลังจากที่มีมนุษย์บรรลุความต้องการด้านร่างกาย ทำให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ในขั้นแรกแล้ว จะมีความต้องการด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของตนเองเพิ่มขึ้นต่อไป เช่น หลังจากมนุษย์มีอาหารรับประทานจนอิ่มท้องแล้วได้เริ่มหันมาคำนึงถึงความ ปลอดภัยของ อาหาร หรือสุขภาพ โดยหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องสารพิษที่ติดมากับอาหาร ซึ่งสารพิษเหล่านี้อาจสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับชีวิตของเขา เป็นต้น

3. ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ (Belonging and love needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นหลังจากการที่มีชีวิตอยู่รอดแล้ว มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้ว มนุษย์จะเริ่มมองหาความรักจากผู้อื่น ต้องการที่จะเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ ที่ตนเองครอบครองอยู่ตลอดไป เช่น ต้องการให้พ่อแม่ พี่น้อง คนรัก รักเราและต้องการให้เขาเหล่านั้นรักเราคนเดียว ไม่ต้องการให้เขาเหล่านั้นไปรักคนอื่น โดยการแสดงความเป็นเจ้าของ เป็นต้น

4. ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น (Esteem needs) เป็นความต้องการอีกขั้นหนึ่งหลังจากได้รับความต้องการทางร่างกาย ความปลอดภัย ความรักและเป็นเจ้าของแล้ว จะต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น ต้องการได้รับเกียรติจากผู้อื่น เช่น ต้องการการเรียกขานจากบุคคลทั่วไปอย่างสุภาพ ให้ความเคารพนับถือตามควรไม่ต้องการการกดขี่ข่มเหงจากผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน

5. ความต้องการความเป็นตัวคนอันแท้จริงของตนเอง (Self - actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้าย หลังจากที่ผ่านมาความต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นความต้องการที่แท้จริงของตนเอง ลดความต้องการภายนอกลง หันมาต้องการสิ่งที่มีและเป็นอยู่ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ แต่ความต้องการในขั้นนี้มักเกิดขึ้นได้ยาก เพราะต้องผ่านความต้องการในขั้นอื่นๆ มาก่อนและต้องมีความเข้าใจในชีวิตเป็นอย่างดี

เมื่อวิเคราะห์โดยรอบด้านแล้วจะพบว่าระดับความต้องการทั้ง 5 ระดับของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์นั้น สามารถตอบคำถามเรื่องความมุ่งหมายของชีวิตได้ครบถ้วน ในระดับหนึ่ง เพราะมนุษย์เราตามปกติจะมีระดับความต้องการหลายระดับ และเมื่อความต้องการระดับต้นได้รับการสนองตอบก็จะเกิดความต้องการในระดับสูง เพิ่มขึ้นเรื่อยไปตามลำดับจนถึงระดับสูงสุด การตอบคำถามเรื่องเป้าหมายและคุณค่าของชีวิตมนุษย์ตามแนวของจิตวิทยาแขนง มานุษยนิยมจึงทำได้ เราได้เห็นคำตอบในอีกแง่มุมหนึ่ง

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาตัวแปร ความสัมพันธ์ของตัวแปรตลอดจนผลการวิจัยเพื่อตรวจสอบและสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังนี้

สุภาลักษณ์ (2540) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากที่สุดในประเด็นความสะดวกในการขอรับใบน้ำหนักรจากบริษัท และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความพึงพอใจในบริการการตรวจเยี่ยมแปลงปลูกมะเขือเทศของเจ้าหน้าที่บริษัท

ภณิดา (2541) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรม ไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความพึงพอใจในระดับมากในประเด็นการส่งเสริมการจัดทำกิจกรรมในเรื่อง หลักเกณฑ์ ทางเลือกและเงื่อนไขการเข้าร่วม โครงการและมีความพอใจในระดับปานกลางในประเด็นการให้คำแนะนำ การจัดการฟาร์ม รายได้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการเกื้อกูลกันของกิจกรรม

สมโภชน์ (2542) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการทำนบปลาประจำหมู่บ้าน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาของโครงการมีความพึงพอใจมากในประเด็นการให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการประมงเกี่ยวกับการเลี้ยงปลา โครงการทำนบปลาประจำหมู่บ้าน เรื่องอาหาร โปรตีน ประเภทปลาบริโภคเพิ่มขึ้น ประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมและการได้รับประโยชน์ในเรื่องการคัดเลือกคณะกรรมการ โครงการทำนบปลาประจำหมู่บ้านและร่วมให้อาหารปลา

นรินทร์ (2547) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น แบบมีพันธสัญญา ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น แบบมีพันธสัญญาเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อสินเชื่อการเกษตร พนักงานรับซื้อผลผลิต การเข้ารับซื้อผลผลิตในพื้นที่ การรักษาคุณภาพผลผลิต และการกำหนดวันเวลาซื้อขายผลผลิตในระดับมาก ส่วนประเด็นของการเตรียมการปลูก การจัดหาต้นกล้า และวัสดุการเกษตรให้แก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำการกำหนดมาตรฐานการรับซื้อผลผลิตตามเกรด และเอกสารการรับซื้อผลผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง